

Zihinsel ?maj Netli?i ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Zihinsel ?maj Netli?i ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33598>

Özet

Bu ölçek, bireylerin zihinsel imgelerinin netliğini ve canlılığını değerlendirmek amacıyla uyarlama yoluyla Türkçe'ye kazandırılmıştır. Zihinsel İmaj Netliği Ölçeği, bireylerin zihninde oluřturduklarę görsel canlandırılmaların kalitesini ve ayrıntı düzeyini ölçmeye odaklanır. Ölçek, özellikle dördüncü sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma tutumu ve zihinsel imaj becerileri üzerindeki eğitimsel etkileri inceleyen bir çalışmada kullanılmıştır.

21 maddeden oluşan bu araç, beş seçenekli (0'dan 4'e kadar puanlanan) bir Likert tipi derecelendirme kullanır. Psikometrik analizler, Doğrusal Faktör Analizi (DFA) ile gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin tek faktörlü yapısının Türk örnekleminde başarıyla bir şekilde korunduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Zihinsel İmaj Netliği, Zihinsel İmgeleme, Okuduğunu Anlama, Psikolojik Ölçek, Uyarlama, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Mustafa Kocaarslan, Halil Akyol, Fikret Güneş.

Amaç

Zihinsel İmaj Netliği Ölçeği'nin temel amacı, bir bireyin zihninde oluşturduğu imgelerin veya görsel canlandırılmaların ne denli canlı, net ve ayrıntılı olduğunu ölçmektir. Bu tür bir ölçüm, bireyin bilişsel süreçlerini ve özellikle okuduğunu anlama gibi görevlerde imgeleme yeteneğini değerlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, adaptasyon çalışmasında, dördüncü sınıf öğrencilerinde zihinsel imgeleme öğretiminin okuma becerileri üzerindeki etkilerini belirlemede bir araç olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda, öğrencilerin zihinsel imaj oluşturma yeteneğindeki değişimi nicel olarak saptamayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel bilişsel yapılarından biri olan zihinsel imgeleme netliği yapıdır. Zihinsel imgeleme, dışsal bir uyaran olmaksızın zihinde duysal deneyimlerin yeniden yaratılması yeteneğidir. Netlik, bu imgelerin ne kadar canlı ve gerçekçi algılandığını ifade eder.

Ölçeğin tek faktörlü yapısı, adaptasyon çalışması sırasında Doğrusal Faktör Analizi (DFA)

ile test edilmiştir. Bu tek faktör, katılımcıların zihinsel imaj oluşturma yeteneğinin genel bir boyutunu temsil etmektedir ve bireyler arasındaki imgeleme becerisi farklılıkların saptamak için tasarlanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliği, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen uyum iyiliği indeksi sonuçları, ölçeğin orijinal tek faktörlü yapısının Türkiye'deki katılımcılardan oluşan örneklemeyle korunduğunu göstermiştir.

Bu bulgu, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı zihinsel imaj netliği yapısının kültürel ve dilsel adaptasyondan sonra da geçerli bir şekilde ölçtüğünü ifade etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin Türk popülasyonunda kullanılabilirliği açısından önemli bir geçerlik kanıtı sunmaktadır.

Güvenirlilik

Sunulan kaynak bilgileri içerisinde Zihinsel İmaj Netliği Ölçeği'nin güvenirlik katsayısına (örneğin, Cronbach Alfa değeri) ilişkin doğrudan bir veri bulunmamaktadır. Adaptasyon çalışmaları standart prosedürleri göz önüne alındığında, orijinal çalışmada iç tutarlılık analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır.

Güvenirlilik, bir ölçme aracının tutarlılığını ifade eder; bu nedenle gelecekteki çalışmalarda bu ölçeğin iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenirlik değerlerinin raporlanması, ölçeğin psikometrik özelliklerinin tam olarak anlaşılması için önemlidir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, adaptasyon çalışmasında Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemiyle incelenmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin maddelerinin tek bir temel faktör altında toplandığını ve bu yapının istatistiksel olarak iyi bir uyum sergilediğini ortaya koymuştur.

Bu tek faktörlü yapı, ölçeğin, farklı alt boyutlara ayrılmaksızın, bireyin genel zihinsel imaj netliği seviyesini ölçtüğü teorik varsayımını desteklemektedir. Bu analiz, ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve adaptasyonun başarısını teyit etmiştir.

Araç

Test Türü: Uyarılama

Format: 21 maddelik öz bildirim ölçeği

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlkokul Öğrencileri

Yaş Grubu: 4. Sınıf öğrencileri (Genellikle 9-10 yaş)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşan örneklem.

Test Metodolojisi: Ölçek, beş seçenekli bir Likert tipi derecelendirme sistemi kullanmaktadır. Puanlama aralığı 0'dan 4'e kadardır. Cevap seçenekleri ve karışık gelen puanlar şunlardır:

"Çok net: canlı." (4 puan)

"Orta derecede net: canlı." (3 puan)

"Net değil ancak tanımlanabilir." (2 puan)

"Belirsiz ve karanlık." (1 puan)

"Görüntü yok ancak biliniyor." (0 puan)

Anahtar Kelimeler

Zihinsel İmgelenme Canlılığı, Bilişsel Beceri, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Eğitim Araştırmaları, Tek Faktörlü Yapı.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mustafa Kocaarslan

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresi: mkocaarslan@bartin.edu.tr

Yazışma Adresi: Mustafa Kocaarslan (Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin adaptasyon çalışması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar Mustafa Kocaarslan ile doğrudan iletişime geçilerek temin edilmelidir.

İlgili makalenin ve ölçeğin PDF dosyası çevrimiçi olarak mevcuttur. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [zihinsel-imag-netligi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kocaarslan, M., Akyol, H., & Güneş, F. (2017). The impact of teaching mental imagery on reading comprehension, reading attitude, and vividness of mental imagery skills of 4th graders. *Hacettepe*

Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 32 (1), 63-80.

Makalenin çevrimiçi ba?lant?s?: efdergi.hacettepe.edu.tr

Zihinsel ?maj Netli?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu akademik giri?e esas te?kil eden kaynak içerikte, Zihinsel ?maj Netli?i Ölçe?i'ni olu?turan 21 maddenin tamam? yer almamaktad?r. Maddelerin orijinal metnine ula?mak için ilgili makaleye ve yazar?n ileti?im bilgilerine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM